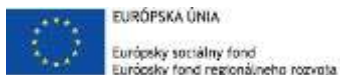

Národný projekt : Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP

SPRÁVA O VYHODNOTENÍ SMEROVANIA ŽIAKOV

Bratislava
2020

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

Obsah

1. Implementácia a overovanie prvkov smerovania žiakov základných škôl na povolanie v Systéme duálneho vzdelávania

Úvod

- 1.1. Implementácia a overovanie prvkov smerovania žiaka ZŠ na povolanie v SDV priamo do vyučovacích hodín
- 1.2. Implementácia a overovanie prvkov smerovania žiaka ZŠ na povolanie v SDV do cielených skupinových aktivít ZŠ
- 1.3. Implementácia a overovanie prvkov smerovania žiaka ZŠ na povolanie v SDV do individuálnej aktívnej práce so žiakmi ZŠ

2. Overenie výsledkov implementácie prvkov smerovania žiaka ZŠ na povolanie v SDV prieskumom formou online dotazníkového zberu.

Zhrnutie a záver

Príloha č. 1 Vyhodnotenie úvodného prieskumu súčasného stavu záujmu žiakov ZŠ o SŠ

Príloha č. 2 Vyhodnotenie porovnávacieho prieskumu stavu záujmu žiakov ZŠ o SŠ

1. Implementácia a overovanie prvkov smerovania žiakov základných škôl na povolanie v Systéme duálneho vzdelávania

Úvod

Proces implementácie a overovanie prvkov smerovania žiakov základných škôl (ďalej ZŠ) na povolanie v Systéme duálneho vzdelávania (ďalej SDV) prebiehal kontinuálne počas obdobia realizácie Národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy (ďalej „NP Duál“) v zapojených pilotných základných školách. Cieľom implementácie a overovania prvkov v podmienkach základnej školy bolo identifikovať profesijné predpoklady žiakov, podporiť ich sebapoznanie či sprevádzať žiakov na ceste k povolaniam.

Spôsob implementácie prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV pozostával z dvoch hlavných fáz – **prípravnej a realizačnej**.

Prípravná fáza prebiehala v týchto krokoch:

1. Vypracovanie Metodiky implementácie prvkov sprevádzania žiakov ZŠ.
2. Vypracovanie Akreditovaného programu kontinuálneho vzdelávania: „Podpora kariérového vývinu žiaka primárneho a nižšieho stredného vzdelávania¹“ (ďalej AKV).
3. Realizovanie **20 kurzov AKV s vyškolením 251 pedagogických zamestnancov zo 160 spolupracujúcich základných škôl**. Vzdelávanie bolo zamerané na efektívne využívanie metód súvisiacich s identifikáciou potenciálu a záujmu žiaka pre svet povolaní so zreteľom na SDV. Pedagogickí zamestnanci mali možnosť získať poznatky o profesijnom smerovaní žiakov v súlade s potrebami trhu práce a aktuálne informácie o všeobecných

¹ číslo rozhodnutia o akreditácii: 1760/2017-KV

a špecifických kompetenciách požadovaných vo svete práce. Na kurzoch boli pedagógom predstavené rôzne aktivizujúce metódy súvisiace so sprevádzaním žiakov na povolania v prostredí ZŠ. Vzdelávacie kurzy sa uskutočnili v mesiacoch **december 2017 - máj 2019**.

4. Výber **28 pilotných základných škôl** (z pôvodných 160) s cieľom zintenzívniť spoluprácu pri implementácii a overovaní prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV (prvky na podporu kariérového vývinu žiaka).
5. Zostavenie **28 realizačných tímov** zložených z učiteľov odborných predmetov II. stupňa ZŠ, triednych učiteľov, výchovných / kariérnych poradcov, zástupcov či riaditeľov základných škôl.
6. Výber konkrétnych tried v pilotných spolupracujúcich školách určených pre realizáciu implementácie a overovania prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV. V každej škole prebehol výber po 1 triede v ročníkoch 5. až 9., spolu **140 tried na 28 ZŠ**.
7. Realizácia **8 plánovacích workshopov** určených pre realizačné tímy v 28 pilotných školách. Workshopy sa uskutočnili v mesiacoch **august – september 2018** vo všetkých regiónoch Slovenska. Pedagogickým zamestnancom boli poskytnuté informácie o metódach a formách implementácie prvkov smerovania žiaka na povolanie v prostredí školskej triedy, zároveň bol predstavený všeobecný plán implementácie prvkov do výchovno-vzdelávacieho procesu ZŠ. Zúčastneným pedagogickým zamestnancom bola predstavená vzorová vyučovacia hodina s 5-bodovým prístupom. Plánovacích workshopov sa zúčastnilo **111 pedagógov**.

8. Vypracovanie plánu implementácie prvkov do výchovno-vzdelávacieho procesu v školskom roku 2018/2019 odbornými zamestnancami „NP Duál“ v spolupráci so zástupcami 28 ZŠ.

Realizačná fáza:

Implementácia a overovanie prvkov smerovania žiaka ZŠ na povolanie v SDV bola realizovaná **priamym** a **nepriamym** spôsobom. Hlavný rozdiel medzi priamym a nepriamym spôsobom súvisel s účasťou odborného zamestnanca „NP Duál“ počas realizácie aktivít. Počas priamej realizácie aktivít súvisiacich s rozvojom kariérového vývinu žiaka bol prítomný odborný zamestnanec, ktorý buď viedol konkrétnu aktivitu, alebo bol jej aktívnou súčasťou vo fáze realizácie. V nepriamej realizácii bol odborný zamestnanec zapojený do aktivít sprostredkovane. Jeho úloha spočívala (najmä v prípravnej fáze) v metodických usmerneniach, v podpore, v poradenstve alebo konzultáciách určených pre pedagogických zamestnancov realizujúcich implementáciu a overovanie prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV. Realizačnú fázu nepriamym spôsobom vykonávali predovšetkým pedagogickí zamestnanci, odborní zamestnanci sa jej nezúčastňovali. Z dôvodu obmedzených personálnych kapacít národného projektu boli osobne prítomní a zapojení odborní zamestnanci v období september 2019 – jún 2020 celkovo v 11-tich ZŠ, na ostatných 17-tich ZŠ prebiehala implementácia a overovanie nepriamym spôsobom.

Cieľom realizácie implementácie prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV bolo zabezpečiť podporu kariérového vývinu žiakov tak, aby žiaci mali potrebné vedomosti a schopnosti, ktoré im pomôžu zvoliť si povolanie v súlade so svojimi predpokladmi, záujmami a potrebami trhu práce. Prvky smerovania (na podporu kariérového vývinu žiaka) boli implementované:

- **priamo do vyučovacích hodín,**
- **do cielených skupinových aktivít ZŠ,**
- **do individuálnej aktívnej práce so žiakmi ZŠ.**

1.1. Implementácia a overovanie prvkov smerovania žiaka ZŠ na povolanie v SDV priamo do vyučovacích hodín

Personálne pokrytie (realizátor):

- realizátormi implementácie a overovania prvkov vo vyučovacích hodinách s uplatnením 5-bodového prístupu boli pedagogickí zamestnanci základných škôl v spolupráci s odbornými zamestnancami „NP Duál“,
- hlavnou úlohou odborných zamestnancov „NP Duál“ bola metodická a realizačná podpora určená pedagogickým zamestnancom na jednotlivých ZŠ.

Obdobie realizácie:

- vyučovacie hodiny s uplatnením 5-bodového prístupu boli realizované v priebehu mesiacov **október 2018 – január 2020**.

Počet hodín:

- implementácia a overovanie prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV prebehli **na 2 354 vyučovacích hodinách**,
- s priamou účasťou odborných zamestnancov na vyučovacích hodinách bolo realizovaných 90 vyučovacích hodín,
- do ostatných 2 264 vyučovacích hodín boli prvky vložené a overované nepriamou implementáciou – bez priamej účasti odborných zamestnancov.

Vyučovacie predmety:

- vyučovacie hodiny s metodikou 5-bodového prístupu boli realizované vo všetkých ročníkoch na II. stupni ZŠ,
- metodika 5-bodového prístupu bola implementovaná a overená v nasledujúcich predmetoch: **technika, informatika, matematika, slovenský jazyk a literatúra, občianska náuka, geografia, dejepis, biológia, chémia, fyzika**.

Postup implementácie a overovania:

Prípravná fáza:

1. Definovanie stratégie spôsobov integrácie prvkov 5-bodového prístupu do učebných plánov jednotlivých predmetov a následný výber predmetov vhodných pre implementáciu prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV s uplatnením metodiky 5-bodového prístupu.
2. Stanovenie počtu hodín a následné začlenenie vybratých predmetov do plánov na implementáciu prvkov do výchovno-vzdelávacieho procesu pre konkrétne ZŠ.
3. Vypracovanie dvoch vzorových vyučovacích hodín odbornými zamestnancami „NP Duál“ a postupná spoločná tvorba inovatívnych hodín s uplatnením 5-bodového prístupu podmienená vzájomnými pripomienkami a konzultáciami s pedagogickými zamestnancami.
4. Prezentácia dvoch vzorových vyučovacích hodín v spolupracujúcich školách s následnou realizáciou vyučovacej hodiny priamo v praxi, z ktorej bol zhotovený videozáznam.
5. Vypracovanie vzorového pozorovacieho hárka určeného pre odborných zamestnancov „NP Duál“ prítomných na vyučovacej hodine spolu so záznamom o konzultácii k vyučovacej hodine s uplatnením 5-bodového prístupu.

Realizačná fáza:

1. Priamy spôsob
 - osobná účasť odborného zamestnanca na vyučovacej hodine,

- spracovanie pozorovacieho hárku o implementácii 5-bodového prístupu,
- konzultácie po ukončení vyučovacej hodiny vedené odborným zamestnancom „NP Duál“ s vyučujúcim zamerané na implementáciu 5-bodového prístupu v realizovanej vyučovacej hodine,
- vypracovanie záznamu o konzultáciách s vyučujúcim.

2. Nepriamy spôsob

- realizácia inovatívnej vyučovacej hodiny s uplatnením metodiky 5-bodového prístupu bez osobnej účasti odborných zamestnancov „NP Duál“,
- poradenstvo a konzultácie boli realizované vopred prostredníctvom metodických usmernení alebo následne po realizácii vyučovacej hodiny buď mailovo (prípadne telefonicky), alebo pri najbližšom osobnom stretnutí s odborným zamestnancom „NP Duál“.

Úspešné, osvedčené formy, aktivity implementácie prvkov do vyučovacích hodín s 5-bodovým prístupom boli prezentované aj ostatným pedagógom na ďalších vybraných ZŠ ako príklady dobrej praxe.

1.2. Implementácia a overovanie prvkov smerovania žiaka ZŠ na povolanie v SDV do cielených skupinových aktivít

Druhý spôsob, ktorým boli realizované implementácia a overovanie prvkov smerovania žiaka ZŠ na povolanie v SDV, bol zameraný na skupinové aktivity. Medzi tieto cielené skupinové aktivity patria:

- „Okrúhle stoly“.
- „Práca s informáciami“.
- „Ochutnávky povolání“.
- „Zapojenie rodičov“.

Aktivita „Okrúhly stôl“

Personálne pokrytie (realizátor):

- realizátormi implementácie a overovania boli odborní zamestnanci „NP Duál“,
- pedagogickí zamestnanci vybraných ZŠ boli zúčastnení aktivity v pozícii pozorovateľov.

Obdobie realizácie:

- aktivita bola realizovaná na začiatku školského roka, v mesiacoch **september – október 2018 a 2019**.
- v školskom roku 2018/2019 bola aktivita uskutočnená vo všetkých vybraných 28 základných školách,
- v školskom roku 2019/2020 bola aktivita realizovaná v 11 základných školách.

Počet hodín aktivity a zapojených žiakov:

- implementácia a overovanie prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV boli realizované **v 194 triedach v 8. a 9. ročníku ZŠ**,
- do aktivity bolo zapojených dovedna **3 751 žiakov z 28** spolupracujúcich ZŠ.

Vyučovacie predmety:

- po dohode s riaditeľmi ZŠ boli pre realizáciu tejto aktivity vyčlenené samostatné hodiny z dôvodu zachovania kontinuity vyučovacieho procesu,
- časová dotácia a obsah jednotlivých vyučovacích predmetov neboli narušené.

Postup implementácie a overovania:

Prípravná fáza:

1. Predstavenie štruktúry, cieľov a metodiky pedagogickým zamestnancom súvisiacich s realizáciou interaktívnej hodiny zameranej na poskytnutie informácií žiakom o možnostiach uplatnenia sa na trhu práce, o systéme duálneho vzdelávania, o zamestnávateľoch v danom regióne, o vývoji trhu práce na Slovensku.

2. Stanovenie plánu realizácie aktivity a plánu osobných stretnutí a konzultácií odborných zamestnancov „NP Duál“ s pedagogickými zamestnancami spolupracujúcich ZŠ. Po dohode s riaditeľmi ZŠ boli stanovené aj konkrétne termíny pre jednotlivé zapojené školy určené na realizáciu.

Realizačná fáza:

1. Realizácia „Okrúhlych stolov“ určených pre žiakov 8. a 9. ročníkov vo vybraných 28 ZŠ v školskom roku 2018/2019 s priamou účasťou odborných zamestnancov „NP Duál“.
2. Vyhodnotenie aktivity a spracovanie pripomienok pedagogických zamestnancov zúčastnených na hodine v podobe pozorovateľov. Následná k inovácia pôvodnej verzie aktivity - odborní zamestnanci „NP Duál“ vypracovali 4 nové verzie interaktívnych vyučovacích hodín tak, aby boli zachované pôvodné ciele aktivity. Tematické názvy:
 - „Pripravený na duál“
 - „Spojme sa pre duál“
 - „Vstup do duálu“
 - „Spoznej duál“
3. Realizácia 4 nových verzií „Okrúhlych stolov“ s priamou účasťou odborných zamestnancov „NP Duál“. Realizácia prebehla v 11 spolupracujúcich ZŠ v školskom roku 2019/2020.
4. Vyhodnotenie „Okrúhlych stolov“ na základe výstupov z vyhodnocovacích hárkov, uskutočnených aktivít, reakcií žiakov či pedagogických zamestnancov.

Aktivita – „Práca žiakov s informáciami“

Personálne pokrytie (realizátor):

- realizátormi aktivity boli pedagogickí zamestnanci základných škôl,
- odborní zamestnanci „NP Duál“ poskytli pedagogickým zamestnancom na jednotlivých ZŠ metodickú a realizačnú podporu k realizácii aktivity.

Obdobie realizácie:

- časová nadväznosť na predchádzajúcu aktivitu „Okrúhly stôl“,
- implementácia a overovanie boli uskutočnené v mesiacoch **október - november 2018 a 2019**.

Počet hodín aktivity a zapojených žiakov:

- implementácia a overenie prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV prostredníctvom tejto aktivity boli realizované v 185 triedach v 8. a 9. ročníku ZŠ a zúčastnilo sa jej 3 697 žiakov,
- „Práca žiakov s informáciami“ trvala 45 minút.

Vyučovacie predmety:

- aktivita bola realizovaná ako súčasť tematického celku „Práca s webovou stránkou“ v predmete informatika, keďže v štátnom vzdelávacom programe (ŠVP) je tento tematický celok obsiahnutý v každom ročníku na 2. stupni okrem 9. ročníka, počas ktorého sa informatika už nevyučuje. Pre žiakov 9. ročníka bola preto vyčlenená samostatná vyučovacia jednotka určená na realizáciu tejto aktivity.

Postup implementácie a overovania:

Prípravná fáza:

1. Vypracovanie štruktúry, cieľov a metodiky aktivity odbornými zamestnancami „NP Duál“. Pre žiakov boli pripravené pracovné listy zamerané na prácu s informáciami. Postupne bola metodika aktivity

predstavená pedagogickým zamestnancom vybraných ZŠ počas osobných stretnutí a konzultácií.

2. Stanovenie konkrétneho času na realizáciu aktivity. Následné začlenenie aktivity do plánov vybraných ZŠ po konzultácii s pedagogickými zamestnancami škôl.

Realizačná fáza:

1. Realizácia implementácie a overovania prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV do aktivity „Práca žiakov s informáciami“ pedagogickými zamestnancami vybraných 28 ZŠ.
 - ✓ V prípade osobnej účasti odborného zamestnanca „NP Duál“ na aktivite bol vypracovaný vyhodnocovací hárok s poznámkami odborného zamestnanca k aktivite. Po skončení aktivity nasledovala konzultácia s vyučujúcim o jednotlivých fázach hodiny, o metódach a aktivitách, ktoré boli uplatnené v príslušnej aktivite.
 - ✓ Ak odborní zamestnanci „NP Duál“ neboli na aktivitách prítomní, pedagogickí zamestnanci vytvorili správu o realizovanej aktivite. Následne bola realizovaná konzultácia s odbornými zamestnancami a vyhodnotenie aktivity.
2. Vyhodnotenie aktivity odbornými zamestnancami „NP Duál“ na základe spätnej väzby žiakov, pedagogických zamestnancov a vyhodnocovacích hárkov (v prípade, ak boli použité).
3. Spracovanie zoznamu odporúčaní s cieľom zvýšiť kvalitu a atraktivitu „Práce žiakov s informáciami“ zameranými na povolania a SDV.

Aktivita - „Ochutnávka povolání“

Personálne pokrytie (realizátor):

- realizátormi „Ochutnávok povolání“ boli pedagogickí zamestnanci základných škôl a odborní zamestnancami „NP duál“,
- odborní zamestnanci poskytovali pedagogickým zamestnancom na jednotlivých ZŠ metodickú a realizačnú podporu v rôznych fázach implementácie a overovania.

Obdobie realizácie:

- priame a sprostredkované formy „Ochutnávok povolání“ boli uskutočnené priebežne počas školských rokov **2018/2019 a 2019/2020**.

Počet hodín aktivity a zapojených žiakov:

- prvky smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV boli implementované a overované na **84 „Ochutnávkach povolání“** (priama a sprostredkovaná forma organizácie ochutnávok povolání) na celom území SR,
- priamou formou (u zamestnávateľov) bolo realizovaných **36 „Ochutnávok povolání“**, na ktorých sa zúčastnilo **396 vybraných žiakov 8. a 9. ročníkov** (zoznam zamestnávateľov nižšie).
- na každej „Ochutnávke povolání“, ktorá sa realizovala priamo v priestoroch u zamestnávateľa, bol prítomný odborný zamestnanec „NP Duál“,
- sprostredkovanou formou (napr. veľtrhy práce či povolání, Dni otvorených dverí na stredných odborných školách (ďalej SOŠ) zapojených v SDV, tematické výstavy, diskusie so stredoškólakmi „dualistami“ na ZŠ) bolo realizovaných **46 „Ochutnávok povolání“**, na ktorých sa zúčastnilo **2 530 žiakov 8. a 9. ročníkov**.

Zoznam zamestnávateľov, u ktorých sa realizovali „Ochutnávky povolání“ priamym spôsobom:

- Radisson Blu Charlton Hotel, Bratislava
- Falkensteiner hotel, Bratislava
- Double Tree by Hilton, Košice
- Zuckmann Villa, Piešťany
- Hotel Lev, Levice
- ZF Slovakia, a.s., prevádzka Levice
- ZF Slovakia, a.s., prevádzka Trnava
- HUHN PressTech, spol. s r.o., Vrábľe
- Matador Automotive Vrábľe, a.s., Vrábľe
- ŠVEC a SPOL, s.r.o., Vrábľe
- GeWis Slovakia, s.r.o., Prievidza
- Brose Prievidza, spol. s r.o., Prievidza
- M & G Classic Chrome & Cars, s.r.o., Vrábľe – Dyčka
- Manz Slovakia, s.r.o., Nové Mesto nad Váhom
- HF NaJUS, a.s., Dubnica nad Váhom
- Muehlbauer Technologies, s.r.o., Nitra
- ZSE, a.s., Bratislava
- Diplomat Dental, s.r.o., Piešťany
- Plastic Omnium Auto Exteriors, s.r.o., Lozorno
- Swep Slovakia, s.r.o., Kechnec
- T-System Slovakia, s.r.o., Košice
- Boni Fructi, spol. s r.o., Dunajská Lužná
- McDonald's Bratislava
- McDonald's Košice
- COOP Jednota Slovensko, spotrebiteľské združenie, Námestovo
- Kinex Bearings, s.r.o., Bytča
- Continental Automotive Systems Slovakia, s.r.o., Zvolen
- RESTON, s.r.o., Trnava

Postup implementácie a overovania:

Prípravná fáza:

1. Vypracovanie štruktúry, cieľov a metodiky „Ochutnávka povolání“ odbornými zamestnancami „NP Duál“. Následne bola metodika aktivity predstavená pedagogickým zamestnancom vybraných ZŠ počas osobných stretnutí a konzultácií. Do metodiky boli zapracované pripomienky a návrhy pedagogických zamestnancov škôl.

2. Vytvorenie databázy zamestnávateľov a stredných odborných škôl zapojených v SDV v príslušnom regióne. Nasledovalo oslovenie vybraných zamestnávateľov a SOŠ so žiadosťou o zorganizovanie príslušnej ochutnávky povolání.
3. Dohodnutie podmienok a programu „Ochutnávok povolání“ u jednotlivých zamestnávateľov (alebo SOŠ) s konkrétnymi termínmi uskutočnenia.
4. Výber a príprava žiakov jednotlivých ZŠ pod vedením pedagogických zamestnancov.

Realizačná fáza:

1. Realizácia implementácie a overovania prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV prostredníctvom „Ochutnávky povolání“ pedagogickými zamestnancami vybraných 28 ZŠ za účasti odborných zamestnancov „NP Duál“ podľa stanovenej štruktúry a metodiky.
 - ✓ V prípade osobnej účasti na aktivite použil odborný zamestnanec „NP Duál“ vypracovaný pozorovací a vyhodnocovací hárok k vyhodnoteniu aktivity. Po skončení aktivity nasledovala konzultácia so zúčastneným pedagogickým zamestnancom o metódach a aktivitách, ktoré boli uplatnené na príslušnej ochutnávke povolání.
 - ✓ V prípadoch, ak odborný zamestnanec „NP Duál“ nebol prítomný na „Ochutnávke povolání“, pedagogickí zamestnanci ZŠ vypracovali správu o realizovanej aktivite. Nasledovala konzultácia s odbornými zamestnancami a vyhodnotenie konkrétnej „ochutnávky“.
2. Vyhodnotenie realizácie „Ochutnávky povolání“ odbornými zamestnancami „NP Duál“ a vypracovanie návrhov pre skvalitnenie procesu

organizácie a zabezpečenia tejto aktivity v budúcnosti. Odporúčania pre zvýšenie kvality „Ochutnávok povolání“ boli zaslané do zapojených ZŠ.

Aktivita – „Zapojenie rodičov“

Personálne pokrytie (realizátor):

- implementáciu a overovanie uskutočnili odborní zamestnanci „NP Duál“ v spolupráci s pedagogickými zamestnancami ZŠ, predovšetkým s triednymi učiteľmi.

Obdobie realizácie:

- „Zapojenie rodičov“ prebiehalo v dvoch fázach – **v úvode šk. roka (úvodné stretnutie) a v priebehu šk. roka (priebežné stretnutie)**,
- úvodné stretnutia boli uskutočnené po skončení oficiálnej časti rodičovských združení organizovaných ZŠ na začiatku školského roka v mesiacoch **september - október 2018 a 2019**,
- priebežné stretnutia boli realizované na konci prvého polroku daného školského roka v mesiaci **január – február 2018 a 2019**.

Počet hodín aktivity a zapojených žiakov:

- implementácia a overovanie prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV boli realizované na **39 stretnutiach s rodičmi žiakov 8. a 9. ročníkov** vybraných ZŠ,
- aktivít sa zúčastnilo **680 rodičov a 340 žiakov**.

Priestor realizácie aktivity:

- aktivita bola realizovaná po skončení vyučovania v popoludňajších hodinách najčastejšie v termíne rodičovských združení,
- na uskutočnenie aktivít sa využili vnútorné priestory ZŠ (trieda, chodba, klubovňa, jedáleň) s príslušným technickým vybavením.

Postup implementácie a overovania:

Prípravná fáza:

1. Vytvorenie plánu stretnutia s rodičmi s cieľom zaujať a informovať rodičov žiakov o realizovaných aktivitách na školách.
2. Spracovanie programu stretnutí za účelom aktívneho zapojenia rodičov v oblasti kariérového vývinu svojich detí (smerovania žiakov ZŠ na povolanie).
3. Vypracovanie metodiky dvoch stretnutí s rodičmi počas školského roka (úvodné a priebežné stretnutie).
4. Konzultácie s triednymi učiteľmi k pripravovaným aktivitám súvisiacich s aktívnym zapojením rodičov v oblasti kariérového vývinu detí (smerovania žiakov na povolanie) a stanovenie konkrétneho času na ich efektívnu realizáciu.
5. Zabezpečenie účasti rodičov a ich detí na aktivitách prostredníctvom pozvánok od triednych učiteľov.

Realizačná fáza:

1. Realizácia aktivít s rodičmi na vybraných 28 ZŠ prostredníctvom spolupráce odborných zamestnancov „NP Duálu“ a pedagogických zamestnancov ZŠ. Pri realizácii aktivity boli použité metódy skupinovej práce, rozhovoru, voľných debát, výkladu a reflexie. Úlohy v aktivitách boli zamerané na rozvoj spolupráce medzi rodičom a dieťaťom. Realizovaná aktivita bola vyhodnotená prostredníctvom vyhodnocovacieho hárka.

2. Na základe skúseností s realizáciou aktivity vypracovanie viacerých scenárov stretnutí s rodičmi. Scenáre boli vypracované odbornými zamestnancami „NP Duál“ a boli poskytnuté pedagogickým zamestnancom v spolupracujúcich ZŠ.

1.3. Implementácia a overovanie prvkov smerovania žiaka ZŠ na povolanie v SDV do individuálnej aktívnej práce so žiakmi ZŠ

Okrem implementácie a overovania prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV do vyučovacieho procesu a do cielených aktivít, bol realizovaný aj tretí spôsob a to priamo do individuálnej aktívnej práce so žiakmi základných škôl. Medzi tieto individuálne spôsoby aktívnej práce so žiakmi patrí:

- Pozorovanie predpokladov žiaka týkajúcich sa jeho uplatnenia na trhu práce.
- Motivačný rozhovor k voľbe povolania.
- Sledovanie úspechov žiaka.
- Životopis a motivačný list.

Personálne pokrytie (realizátor):

- realizátormi aktivít boli odborní zamestnanci „NP Duál“ v spolupráci s pedagogickými zamestnancami ZŠ,
- odborní zamestnanci „NP Duál“ v prípravnej a realizačnej fáze poskytovali pedagogickým zamestnancom na jednotlivých ZŠ metodickú a odbornú podporu.

Obdobie realizácie:

- implementácia o overovanie prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV do aktivít súvisiacich s individuálnou aktívnou prácou so žiakmi ZŠ boli realizované v mesiacoch september 2019 – november 2020.

Počet aktivít a zapojených žiakov:

- aktivity súvisiace s individuálnou aktívnou prácou so žiakmi ZŠ boli realizované **v 11 vybraných ZŠ**, v ktorých bola po dohode s pedagogickými zamestnancami zapojená vždy **jedna trieda buď 8. alebo 9. ročníka (spolu 11 tried)**,
- odborní zamestnanci „NP Duál“ uskutočnili **222 motivačných rozhovorov** so žiakmi vybraných tried,
- žiaci si pod vedením pedagogických zamestnancov školy a odborných zamestnancov projektu vypracovali dovedna **222 životopisov a motivačných listov**,
- odborní zamestnanci „NP Duál“ spracovali na základe pozorovaní predpokladov žiakov, motivačných rozhovorov, sledovaní školských a mimoškolských úspechov žiakov a v spolupráci s pedagogickými zamestnancami škôl **222 profesijných portfólií**.

Vyučovacie predmety:

- „Pozorovanie predpokladov žiaka týkajúcich sa jeho uplatnenia na trhu práce“ bolo realizované vo všetkých vyučovacích predmetoch na II. stupni ZŠ., počas ochutnávok povolání, počas skupinových aktivít („Práca s informáciami, Zapojenie rodičov, Okrúhle stoly“),
- aktivita „Životopis a motivačný list“ bola uskutočnená na hodine slovenského jazyka,
- aktivita „Motivačný rozhovor k voľbe povolania“ bola realizovaná mimo vyučovacích predmetov.

Postup implementácie a overovania:

Prípravná fáza:

1. Vypracovanie metodiky pre jednotlivé aktivity odbornými zamestnancami „NP Duál“.

2. Predstavenie metodiky pedagogickým zamestnancom v 11 vybraných ZŠ.
3. Konzultácie s pedagogickými zamestnancami k metodike jednotlivých aktivít.
4. Včlenenie aktivít spoločne s termínom realizácie do školských plánov v spolupracujúcich ZŠ.

Realizačná fáza:

1. Realizáciu aktivít spojených s individuálnou prácou so žiakmi ZŠ mali na starosti odborní zamestnanci „NP Duál“. Spolupracujúci pedagogickí zamestnanci poskytovali pomoc pri organizovaní a zabezpečovaní aktivít.
2. Zaznamenávanie postrehov a marginálií z pozorovania situácií v jednotlivých realizovaných aktivitách do harmonizačných hárkov odbornými zamestnancami.
3. Konzultácie k výstupom z jednotlivých aktivít s príslušnými zúčastnenými pedagogickými zamestnancami.
4. Vypracovanie profesijných portfólií určených pre žiakov spolupracujúcich tried na základe pozorovania predpokladov žiakov a výstupov z ostatných aktivít.
5. Odovzdávanie časti profesijných portfólií žiakom 9. ročníkov a žiakom, ktorí ukončili dochádzku v 8. ročníku. Odovzdávanie sa uskutočnilo pred ukončením školského roka 2019/2020 za prítomnosti riaditeľa/-ky, triedneho/nej učiteľa/-ky a výchovného/nej – karietového/vej poradcu/kyne. Portfóliá z aktivít realizovaných v školskom roku 2019/2020 pre vtedajších žiakov 8. ročníkov boli príslušným žiakom zaslané poštou v novembri nasledujúceho šk. roku.

2. Overenie výsledkov implementácie prvkov smerovania žiaka ZŠ na povolanie v SDV prieskumom formou online dotazníkového zberu.

Na overenie záujmu žiakov ZŠ o SDV zvolila pracovná skupina formu prieskumného online dotazníka. Pre overenie východiskového stavu prebehol dotazník na 28 ZŠ v školskom roku 2018/2019 pred implementáciou prvkov na podporu smerovania žiakov ZŠ na povolania. Zapojilo sa 1 838 žiakov 5. – 9. ročníkov. Vyhodnotenie vstupného dotazníka sa nachádza **v Prílohe č. 1.**

Druhý beh dotazníka bol realizovaný na 28 ZŠ v školskom roku 2019/2020 po implementácii prvkov na podporu smerovania žiakov ZŠ na povolania. Zapojilo sa 2 160 žiakov 5. – 9. ročníkov. Vyhodnotenie, ako aj porovnanie s dátami so vstupného dotazníka, sa nachádza **v Prílohe č. 2.**

Zhrnutie a záver

IMPLEMENTÁCIA a OVEROVANIE PRVKOV SMEROVANIA ŽIAKOV ZŠ NA POVOLANIE v SDV:					
tem. celok	názov aktivity	celkový počet	zapojenosť	obdobie realizácie	personálne pokrytie / realizátor
VYUČOVACIE HODINY	II. stupeň ZŠ	2 354 vyučovacích hodín (45')	predmety II. stupňa ZŠ	10/2018 - 01/2020	pedagogickí zamestnanci ZŠ
CIELENÉ SKUPINOVÉ AKTIVITY	„Okrúhle stoly“	194 vyuč. hodín (45') v 8. a 9. ročníku	3 751 žiakov z 28 spolupracujúcich ZŠ	09/2018 - 10/2018; 09/2019 - 10/2019	odborní zamestnanci „NP Duál“
	„Práca s informáciami“	185 vyuč. hodín (45') v 8. a 9. ročníku	3 697 žiakov z 28 spolupracujúcich ZŠ	10/2018 - 11/2018; 10/2019 - 11/2019	pedagogickí zamestnanci ZŠ
	„Ochutnávky povolani“	84 „Ochutnávok povolani“ (36x priama forma / 48 sprostredkovaná forma)	2 926 žiakov 8. a 9. ročníkov (396 žiakov v priamej forme / 2530 žiakov sprostredkované)	priebežne v šk. roku 2018/2019 a 2019/2020	odborní zamestnanci „NP Duál“ / pedagogickí zamestnanci ZŠ
	„Zapojenie rodičov“	39 stretnutí s rodičmi žiakov 8. a 9. ročníkov	680 rodičov a 340 žiakov	09/2018 a 2019 - 10/2018 a 2019; 01/2018 a 2019 - 02/2018 a 2019	odborní zamestnanci „NP Duál“ / pedagogickí zamestnanci ZŠ
INDIVIDUÁLNA PRÁCA ŽIAKOV	Motivačné rozhovory	222 motivačných rozhovorov	11 tried 8. a 9. ročníkov (222 žiakov)	priebežne 09/2019 - 03/2020	odborní zamestnanci „NP Duál“
	Profesijné portfóliá	222 profi-portfólií	222 žiakov / 11 tried 8. a 9. ročníka	06/2020; 11/2020	odborní zamestnanci „NP Duál“
	Životopisy	222 životopisov	11 tried 8. a 9. ročníkov (222 žiakov)	priebežne 09/2019 - 06/2020	pedagogickí zamestnanci ZŠ
	Motivačné listy	222 motiv. listov	11 tried 8. a 9. ročníkov (222 žiakov)	priebežne 09/2019 - 06/2020	pedagogickí zamestnanci ZŠ

Praktické skúsenosti s aplikovaním singulárnych tém sú vždy dôležitou fázou realizácie akéhokoľvek projektu, v ktorom ide o implementáciu inovatívnych prvkov do pôvodného systému. V „Národnom projekte Duálne vzdelávanie a zvýšenie kvality a atraktivity odborného vzdelávania a prípravy“ (ďalej „NP Duál“) prebehla implementácia prvkov smerovania žiakov základných škôl (ďalej ZŠ) na povolanie

v Systéme duálneho vzdelávania (ďalej SDV) s následným overovaním v troch úrovniach. Prvky na podporu kariérového vývinu žiaka (smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV) boli implementované priamo do vyučovacích hodín, do cielených skupinových aktivít ZŠ a do individuálnej aktívnej práce so žiakmi ZŠ.

V prvom spôsobe sa podarilo implementovať prvky na podporu kariérového vývinu žiaka do vyučovacích hodín prostredníctvom uplatnenia 5-bodového prístupu. Došlo tak k spojeniu školského učiva s oblasťami národného hospodárstva, povolaniami, praktickým nácvikom schopností a predpokladov, ktoré sú potrebné pre uplatnenie sa v živote a na trhu práce. Aplikácia 5-bodového prístupu vo vyučovacích hodinách umožnila vznik priestoru pre utváranie reálneho sebaobrazu prostredníctvom spätného pohľadu žiaka na svoje učenie a správanie. Implementáciou štyroch kľúčových prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV do vyučovacích hodín došlo k zvýšeniu dostupnosti kariérového sprevádzania a profesijnej orientácie žiakov bez zásahu do obsahových štandardov jednotlivých predmetov.

Implementácia a overovanie prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV do cielených skupinových aktivít prebiehala kontinuálne počas šk. rokov 2018/2019 a 2019/2020. Cielené aktivity boli tematicky pomenované ako „Okrúhly stôl“, „Práca s informáciami“, „Ochutnávky povolání“ a „Zapojenie rodičov“. Realizácia aktivity „Okrúhly stôl“ prispela k zvýšeniu informovanosti žiakov o SDV na Slovensku a spôsoboch štúdia v tomto systéme. Počas realizácie aktivity sa pozornosť venovala povolaniam, ktoré sa dajú v systéme duálneho vzdelávania študovať a zamestnávať, ktorí sú v príslušnom regióne zapojení do „duálu“. Žiakom boli prezentované rôzne možnosti, ako sa dopracovať k povolaniu, ktoré zodpovedá ich záujmom, predpokladom a je žiadané na trhu práce. Rozvoj profesijného predpokladu „rozhodovania sa“ zároveň vytvoril priestor pre utváranie vlastného sebaobrazu žiakov. Hlavným cieľom „Práce s informáciami“ bolo získanie prehľadu o regionálnych zamestnávateľoch v SDV, o možnostiach štúdia na stredných odborných školách, v ktorých je etablovaný „duál“ a ďalších užitočných webových stránkach, ktoré uľahčia žiakovi orientovanie sa vo vzdelávacom systéme a povolaniach.

Implementáciou prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV bolo žiakom umožnené získať informácie o konkrétnych povolaniach, no najmä nadobudnúť praktické skúsenosti s povolaniami a posilniť tak kariérovú orientáciu. Praktická skúsenosť s povolaním patrí medzi najdôležitejšie aspekty pri rozhodovaní a výbere štúdia či povolania. Pozitívna stránka „Ochutnávok povolaní“ spočíva aj v jednoduchosti prepojenia teoretických znalostí z vyučovania s praktickými činnosťami. U žiakov môže dôjsť k eliminácii predsudkov voči určitým povolaniam a taktiež k triviálnejšiemu formovaniu predstáv žiakov o vlastnej kariére. „Zapojenie rodičov“ do výchovno-vzdelávacích aktivít súvisiacich s kariérovou orientáciou žiakov sledovalo niekoľko cieľov. Poskytnutiu informácií o Systéme duálneho vzdelávania a o nedostatkových povolaniach na trhu práce v príslušnom regióne rodičom predchádzalo nastavenie spolupráce medzi školou a rodičom pri plánovaní kariérovej dráhy dieťaťa (žiaka). Aktivita, do ktorých boli zapojení rodičia, mali za úlohu prispieť k vytváraniu reálneho sebaobrazu dieťaťa, k identifikácii silných stránok, záujmov a predpokladov pre uplatnenie sa na trhu práce a v neposlednom rade aj k posilneniu dôvery medzi rodičom a pedagógom spočívajúcej v kariérovom sprevádzaní a prípravy žiaka na povolanie.

Tretím spôsobom implementácie prvkov na podporu kariérového vývinu žiaka (smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV) bola individuálna aktívna práca so žiakmi ZŠ. Realizácia aktivít súvisiacich s individuálnou prácou so žiakmi ZŠ mala za úlohu prispieť k smerovaniu žiakov na povolanie, ktoré je v súlade s predpokladmi žiaka a požiadavkami trhu práce. Žiaci získali reálnu skúsenosť s motivačným rozhovorom, cez ktorý mohli nadobudnúť reálny sebaobraz o svojich silných stránkach. Na základe pozorovania žiakov a ich predpokladov uplatnenia sa v živote a na trhu práce počas aktivít boli žiakom vyhotovené profesijné portfóliá, ktoré poskytli žiakom, vyučujúcim i rodičom rozsiahlejší obraz o silných stránkach, predpokladoch a záujmoch žiaka, ktoré súvisia s rozvojom celej osobnosti žiaka. Obraz o silných stránkach, predpokladoch a záujmoch žiaka bol transformovaný do tvorby

životopisov a motivačných listov, ktoré boli súčasťou zložky profesijného portfólia každého žiaka zapojeného do národného projektu.

Spoločným znakom každej spomenutej aktivity bol spôsob implementácie a overovania. Ten sa skladal vždy z dvoch fáz – prípravnej a realizačnej. Kým v prvej fáze bolo dôležité klásť dôraz na prípravu metodiky, potrebných dokumentov a pomôcok, plánov a termínov realizácie a spôsobov konzultácií či komunikácie s pedagogickými zamestnancami, v druhej fáze šlo o samotnú realizáciu jednotlivých aktivít. Realizačná fáza bola rozdelená do dvoch formátov – priamej a nepriamej (sprostredkovanej). Priama realizácia spočívala v osobnej účasti odborných zamestnancov „NP Duál“ na aktivitách. Odborní zamestnanci konkrétnu aktivitu buď sami viedli, alebo sa aktívnou účasťou spolupodieľali na jej realizácii. Nepriamy (sprostredkovaný) spôsob realizácie presúval kompetencie a zodpovednosť za realizáciu na pedagogických zamestnancov. Tým však bola dostatočným spôsobom venovaná odborná pomoc v podobe konzultácií, alebo metodických usmernení zo strany odborných zamestnancov „NP Duál“. Dôležitým prvkom pri realizácii aktivít či už priamym alebo sprostredkovaným spôsobom boli aspekty sumarizácie a vyhodnocovania. Tie sa uskutočnili v rámci spolupráce odborných zamestnancov „NP Duál“ s pedagogickými zamestnancami škôl, či už prostredníctvom osobných konzultácií po ukončení, alebo spätnou väzbou počas realizácie aktivít s cieľom zlepšiť kvalitu a efektivitu implementácie prvkov smerovania žiakov ZŠ na povolanie v SDV a teda aj celkovej kariérovej orientácie v základných školách.